

VELKÁ BRITÁNIE – Vystoupení z EU

Výsledky referenda:

- Výsledek referenda je 52 % pro vystoupení, 48 % pro setrvání. Účastnilo se 72 % registrovaných voličů.

Nejbližší kroky:

Bez ohledu na níže uvedené, faktické zahájení kroků vedoucích k vystoupení Velké Británie bude zahájeno až poté, kdy bude ze strany Velké Británie aktivován postup podle článku 50 Smlouvy o EU, tedy ve chvíli, kdy Velká Británie bude notifikovat svůj záměr vystoupit z EU. Podle dnešního prohlášení Davida Camerona můžeme čekat na tuto formalitu až do volby nového premiéra, tedy do října tohoto roku.

- **Pátek 24. 6.**
  - sejde se předsednictvo Evropského parlamentu, připraví návrh rezoluce reagující na BREXIT a naplánuje průběh mimořádného pléna Evropského parlamentu 27. 6.
  - bezprostředně poté se sejde institucionální čtyřka EU: Donald Tusk, Jean-Claude Juncker, Martin Schulz a Mark Rutte, a bude chtít sladit meziinstitucionální postup
  - páteční Rada pro obecné záležitosti bude posunuta do odpoledních hodin, předcházet jí bude koordinační schůzka V4 na úrovni státních tajemníků pro evropské záležitosti/ministrů zahraničních věcí, následovat bude oběd ministrů pro evropské záležitosti, kde předsednictví a Komise podají informaci o dopoledních schůzkách a kde dojde k první názorové výměně ve formátu EU-28
  - na okraj Rady pro obecné záležitosti proběhne v Lucemburku další schůzka evropských ministrů šesti zakládajících členů
- **Neděle 26. 6.**
  - Donald Tusk svolává na 14:30 setkání šerpů (poradců premiérů pro EU/státních tajemníků pro evropské záležitosti), kteří budou mít za úkol obsahově připravit jednání Evropské rady na téma odchodu Velké Británie z EU
- **Pondělí 27. 6.**
  - budou probíhat paralelní bilaterální jednání mezi členskými státy navzájem a s evropskými institucemi
- **Úterý 28. 6.**
  - dopoledne se sejde plénum Evropského parlamentu na mimořádné schůzi a po rozpravě přijme usnesení připravené pátečním jednáním svého předsednictva
  - proběhnou schůzky premiéra Bohuslava Sobotky s předsedou Evropské komise Jean-Claude Junckerem, s předsedou Evropské rady Donaldem Tuskem a s předsedou Evropského parlamentu Martinem Schulzem jménem V4 k výsledkům referenda
  - budou pokračovat paralelní bilaterální jednání mezi členskými státy navzájem a s evropskými institucemi
  - proběhnou tradiční setkání evropských politických stran před konáním Evropské rady
  - uskuteční se setkání V4 na úrovni premiérů
  - v návaznosti na výsledky referenda proběhne diskuse ve formátu EU-27, který politicky, byť nikoli právně, zahájí přípravy odchodu Velké Británie z EU
- **Středa 29. 6.**
  - bude pokračovat jednání Evropské rady

Postup dle primárního práva:

- Vystoupení Velké Británie představuje **bezprecedentní krok v současné historii EU. Vůbec poprvé se přistoupí** k využití článku 50 Smlouvy o EU, který od přijetí Lisabonské smlouvy umožňuje vystoupení členského státu z EU.
- Prvním krokem v rámci formálního procesu vystoupení z EU je **oznámení záměru** vystoupit Evropské radě.
- Od tohoto okamžiku **plyne dvouletá lhůta**, během které bude snaha **uzavřít dohodu o podmínkách vystoupení**.
- **Pro samotné oznámení záměru vystoupit však neplyne v souvislosti s referendem žádná lhůta.**
- Je otázkou určité **vyjednávací taktiky, kdy k tomuto kroku Velká Británie přistoupí.**
- Členské státy EU (zbylých 27) budou mít zájem, aby tato notifikace proběhla co nejdříve.
- Rovněž nelze vyloučit dramatický politický vývoj ve Velké Británii po referendu, který může být spojen např. se změnou premiéra a s tím provázanou prodlevou oznámení.
- Jménem Unie by tuto dohodu uzavírala Rada kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu Evropského parlamentu. Lze očekávat, že za EU jednání povede Evropská komise nebo předseda Evropské rady.
- **K formálnímu vystoupení Velké Británie z EU dojde dnem vstupu dohody o vystoupení v platnost.**
- **Nedojde-li k uzavření této dohody** během dvou let od oznámení záměru vystoupit z EU, bude **členství Velké Británie v EU automaticky ukončeno ke dni vypršení této dvouleté lhůty.**
- Evropská rada nicméně může jednomyslně a po dohodě s Velkou Británií **rozhodnout o prodloužení této lhůty.**
- Velká Británie se pro účel těchto vyjednávání **nepodílí na jednání ani rozhodování** jako člen Rady, potažmo Evropské rady. Toto omezení však článek 50 neukládá pro britské europoslance.
- Ve všech ostatních ohledech je Velká Británie po dobu vyjednávání i nadále členem EU se všemi právy a povinnostmi.
- Smlouva o EU hovoří toliko jen o dohodě o vystoupení s přihlédnutím k rámci budoucích vztahů.
- Taková dohoda **nemusí být a zřejmě nebude totéž jako dohoda o novém nastavení vztahů.**
- Dohoda o novém nastavení vztahů tedy není nutně vázána dvouletou lhůtou.
- Lze však očekávat, že oba procesy budou minimálně do uzavření jedné z dohod probíhat paralelně a provázaně.

Teoretické modely nastavení vztahů:

- Nabízí se několik teoretických řešení, kterými by se Velká Británie mohla inspirovat v rámci nastavení nového vztahu s EU. Za základní lze považovat tzv. norský model a švýcarský (bilaterální) model.
- **Norský model** (model Evropského hospodářského prostoru - EHP) by obsahoval ze všech možných řešení nového nastavení vztahu mezi Británií a EU nejméně neznámých.
- Byť je zřejmé, že by konkrétní nastavení vzájemných vztahů bylo podmíněno určitými změnami, základ tohoto modelu již v Evropě dlouhodobě existuje a funguje.
- Spolu se členstvím v Evropském společenství volného obchodu (ESVO) tento model umožňuje současným členským zemím (Island, Lichtenštejnsko, Norsko) přístup na značnou část vnitřního trhu, aniž by byly nuceny účastnit se dalších politik EU.
- Státy Evropského hospodářského prostoru jsou součástí vnitřního trhu EU a musí se řídit legislativou EU, která se k tomuto trhu vztahuje a implementovat ji do svých právních řádů (např. Norsko implementuje přibližně 75% veškeré unijní legislativy).
- Na rozdíl od členských států však disponují státy Evropského hospodářského prostoru + Evropského společenství volného obchodu minimem možností, jak do legislativního procesu EU zasahovat.
- Další možností je **tzv. bilaterální či švýcarský model**.
- Švýcarsko je členem Evropského společenství volného obchodu. Není však členem EU ani Evropského hospodářského prostoru.
- Jedná se o relativně flexibilní uspořádání vztahů, které umožňuje Švýcarsku rozhodovat o tom, v kterých konkrétních oblastech se bude účastnit iniciativ EU.
- Flexibilita je však omezena na rozhodování o participaci, obsah je již v režii EU, přičemž možnost zasahovat do legislativního procesu je obdobně omezená jako u států Evropského hospodářského prostoru.
- Vyšší úroveň přístupu na vnitřní trh by vyžadovala implementaci unijních pravidel do národní legislativy. Úroveň přístupu přibližující se současnému postavení Velké Británie jako člena EU by vyžadovala, aby Velká Británie respektovala v podstatě stejná pravidla, která vyplývají pro členské státy.
- Největším zásahem do současného stavu by bylo obchodování dle obecných **pravidel Světové obchodní organizace (WTO)**. Takový přístup by nevyžadoval implementaci unijních pravidel či přispívání do rozpočtu EU. Výsledkem by nicméně bylo zdražení obchodního styku nejen s EU, ale i se zbytkem světa, neboť by Velká Británie nemohla těžit ze zvláštního postavení, které ji doposud jako členskému státu přiznávají dohody o volném obchodu uzavřené EU.
- Ze současného stavu tedy vyplývá, že bude-li chtít Velká Británie navázat s EU vztahy podobné úrovni, které má jako člen EU, **bude muset učinit ústupky vůči EU bez šance vstupovat do rozhodování EU z pozice člena**. Z větší části by se stala pouhým recipientem, nikoliv spolutvůrcem, podmínek, které pro ni budou platit. Dosavadní průběh – vyjednávání a únorová dohoda:

